

Verden er ute av stand til å lære av sine egne feil

Nordlandsposten (Bodø, NOR)

13.11.1968, Nr. 264, Seite 8

Standort Original:

Signaturen: R-A 2.1.024/001/000/005

Verden er ute av stand til å lære av sine egne feil

Sier Remarque, skaperen av storverket om 1. verdenskrig »Intet nytt fra vestfronten«

Boken »Intet nytt fra vestfronten« var det største litteraturverket om den første verdenkrig, og i dag – 50 år etter at krigen sluttet – hevder forfatteren, Eric Maria Remarque, bittert at han er overbevist om at verden er ute av stand til å lære av sine egne feil. Berlin-avisen »Vossische Zeitung« begynte offentliggjørelsen av denne boken som føljetong 10 år etter at krigen sluttet. Boken ble øyeblikkelig en bestselger, og dens anti-krigs-budskap har utvilsomt fremdeles ingen rivaler innen litteraturen.

»Intet nytt fra vestfronten« brakte Remarque rikdom og berømmelse. Den førte ham inn på en linje som kritikerne bedømte som en »linje for bestseller-romaner«, og han har senere produsert bøker med ca. to års mellomrom og automatisk oppnådd store salg.

Remarque fylte 70 år i juni i fjor. Han betrakter de 50 årene som er gått siden den første verdenskrig, og de 40 årene som er gått siden han skrev »Inten nytt fra vestfronten« med et tungsinn han ikke legger skjul på. Forfatteren feirer det dobbelte jubileum med å legge siste hånd på en ny roman. Han skriver fremdeles fordi det er hans liv å skrive, – ikke fordi han har noe håp om å kunne forandre menneskeheten med et budskap lik det som inspirerte ham til å skrive »Intet nytt fra vestfronten«.

Remarque er både isolert fra og uinteressert i sitt samtidige liv, og han prøver heller ikke å legge skjul på dette.

– Jeg befinner meg i en merkelig posisjon, hevder han.

– De fleste forfattere ønsker en eller annen gang i sitt liv å vende tilbake til det sted de har sine røtter, for å gjense sin hjemby – i virkeligheten eller i fantasien. Dersom jeg prøvde å vende tilbake, ville jeg ikke finne min hjemby. Den er utradert fra kartet. Fullstendig bombet ihjel. Derfor er jeg også en flyktning.

Remarque, som ble født i Osnabrück, vendte tilbake til Vest-Tyskland for mange år siden, og uttalte sin avsky over det Hitler-styret han møtte. Han har senere innrømmet at det han så fylte ham med skrekk. Remarque er nå amerikansk statsborger og bosatt i USA. I et intervju nylig besvarte han spørsmålet om han trodde at alt nå ville utvikle seg til det beste for Tyskland.

– Dersom jeg ikke trodde det, ville det bety at jeg ikke følte meg som en tysker, men som en amerikaner. I USA har jeg imidlertid alltid vært kjent som en tysk forfatter. – Jeg har kanskje meget lite til felles med Tyskland av i dag, men jeg er likevel tysker. Mine følelser for Tyskland – nye eller gamle – er en tyskers følelser.

Remarque benekter enhver tanke på å flytte tilbake til Tyskland. – Jeg har vært borte for lenge, og min helse er ikke lenger slik at den vil tåle forandringer. (Han har to ganger hatt hjerteslag i løpet av de siste årene).

For den unge generasjonen tyskere står Remarque i dag som noe av en ensom figur, og som en halvt utvasket legende. Hans landsmenn betrakter ham som en person uten noen reell tilknytning til dagens samfunnsliv i Tyskland, og Remarque diskuterer ikke med dem. Han innrømmer at »hans verden« er tilintetgjort.

Han tenker fremdeles med undring tilbake på den suksess »Intet nytt fra vestfronten« fikk.
– Jeg skrev den boken i løpet av fire uker. Den skrev seg bokstavelig talt selv. Senere har jeg brukt år på mine bøker.

»Intet nytt fra vestfronten« skrev seg selv, men det krevdes litt av et salgstalent for å få den utgitt. Historien forteller at Remarque oppsøkte ikke mindre enn 49 forleggere, men han sier selv at det ikke var så vanskelig.

– Det er sant at den tids ledende tyske forlegger Samuel Fischer vraket boken. Han hevdet at publikum hadde fått mer enn nok av krigen, og at de ikke ville lese en linje mer om den.

– Den andre forleggeren jeg prøvde, Ullstein, godtok manuskriptet, 18 måneder etter at det ble offentliggjort, var det solgt 3.5 millioner eksemplarer av boken.

Fremdeles selges »Intet nytt fra vestfronten« i store opplag, og den har vært oversatt til nesten alle språk på jorden, inkludert zulu-språket og eskimo-språket.